

MEMORIALISTICĂ

Ion DUMITRESCU

„FILELE MELE DE CALENDAR“

Bucureşti, august 1977

Notă

Între anii 1955 şi 1969, am ținut la Uniunea Compozitorilor o condiție personală - un fel de agenda de serviciu -, în care notam zilnic diverse lucruri de ordin administrativ, organizatoric, financiar, dispoziții, hotărâri, indicații, evidențe, cele mai multe de importanță minoră. În acești 15 ani s-au strâns 17 registre, pe care le-am luat cu mine când am plecat de la Uniune. Aruncându-mi ochii peste ele, am găsit, ici-colo, unele însemnări despre probleme, evenimente și oameni, ba chiar referințe personale, pe care am socotit că e bine să le extrag și să le păstrez. Se află în paginile următoare. (Dacă aş fi fost pus în situația să rezolv sarcini mai importante decât cele revenind primului-secretar sau președintelui Uniunii Compozitorilor din R.P.R., desigur că în eventualele condicii aş fi lăsat însemnări pe măsură. Așa, notițele mele se referă numai la probleme ale Uniunii Compozitorilor, ale vieții muzicale și la oamenii respectivi).

Nu știu câtă importanță ar putea avea pentru istoria muzicii românești. În schimb, pentru mine au, fiindcă perioada amintită reprezintă o frântură din viața și activitatea mea, dăruite cu avânt muzicii românești, despre care, se zice, că ajunsese atunci la înflorire.

Apoi: însăpămat de avalanșa memorialistică la modă, în care ridicoulul circula împreună cu însemnări mai mult decât minore, pe care admiranții postumi le consemneză drept evenimente, am distrus condițile, și bine am făcut. (Orice om are datoria să-și scuture exigent arhiva în timpul vieții, pentru a nu lăsa de lucru necroforilor, care de-abia așteaptă să exploateze deșeurile.)

Însemnările n-au caracter de continuitate pentru că au fost perioade când condițile n-au funcționat. Pe unele le-am transcris exact, pe cele mai multe le-am rezumat.

Memoria arhivelor poate fi de folos când și cui nu te-aștepți.

*

- *Octombrie 1955*

Sâmbătă - Parastas G. Enescu, biserică „Sf. Vasile”, invitați compozitorii A. Alessandrescu, T. Brediceanu, Paul Constantinescu, Breazul, Chirescu, Cuclin, Ciomac, Jora, Silvestri, I. Vasilescu etc.

- *Sâmbătă 5 noiembrie 1955*: Sărbătorirea lui A. Bena la Cluj, pentru 75 de ani. Organizată de U.C. Masă, discursuri. Pensie.

- *15 noiembrie*: Ghircoiașu Romeo se însoară.

- *Noiembrie 1955*: G. Breazul propus la Academie.

Părintele Iancu Petrescu primit membru în Uniunea Compozitorilor.

Comandanț bust Castaldi (Medrea).

Gh. Cucu e deshumat din cimitirul Ghencea. N-are loc de veci. Azvârlite oasele. Salvat.

Comandanț busturi pentru compozitorii: Rogalski (Jalea), Nonna Otescu (Jalea), Lipatti (Anghel).

- Se lucrează la Legea dreptului de autor cu scriitorii și plasticii. Merge greu din cauza scriitorilor. Cer prea mult.

- Văduva lui I. Bohociu donează U.C. o pianină.

- Bustul Chirescu comandanț lui O. Han.

- /.../

- E.S.P.L.A. nu mai plătește cartografii. Uniunea plătește cartografia muzicală a Editurii. O preia.

- Vescan ne face fel de fel de greutăți în comisi, în Comitet, în ședințe publice.

- *Ianuarie 1956*

Busturi: Dima (Grossu), Vidu (Vlasiu).

- Toduță termină *Simfonia a II-a*. Achiziție, premiu.

- Comandanț fotografii pentru compozitorii.

- Jarda (Cluj) scrie *Neamul Șoimăreștilor* (operă).

- Discuție la Radio pentru schimb de benzi cu străinătatea.

- Interpretări cer drepturi de execuție.

- Se împlinesc 80 de ani de la nașterea lui Castaldi (n. 27 aprilie 1876).

Comemorare la Uniune.

- I. Hartulari-Darclée împlinește 70 de ani (7 iulie 1956). Aniversare la U.C.

- Revista Muzica va tipări Suplimente (diferite tipărituri muzicale și muzicologice - anexe).

- Uniunea Compozitorilor Sovietici ne trimite în dar un magnetofon mare, cu toate anexele.

- Circul nu vrea să plătească drepturi de autor. Ne judecăm la Arbitrajul de Stat.

- Acordanț o pensie lui Poslușnicu.

- Pornim acțiunea pentru introducerea muzicii în învățământ (scoasă cu 10 ani înainte).

- V. Şumski (bătrânul) grav bolnav. Ajutor, pensie.

- Acordăm o primă pentru metoda de vioară de E.Cuteanu.

- Comemorăm la U.C. pe Iuliu Mureșanu, mort de cancer la Paris.

În 25 iunie 1957 va fi centenarul Iacob Mureșanu. Luăm măsuri. Cu Ministerul Culturii.

Comandăm busturi pentru Iacob Mureșanu și Gh.Dima (de ridicat la Cluj). Comandăm criptă (la Cluj) pentru Iacob și Iuliu Mureșanu.

Noiembrie 1956

- Amenajăm mormântul lui Cocișiu (la Bellu).

- Discutăm cu Teodorescu, concesionarul mormântului lui Gh.Cucu.

- Achiziționăm masiv lui D.Cuclin.

- Deschidem (oficial) seifurile din localul Uniunii. Multe acte interesante. (Cantacuzino-Nababul)

- C.Silvestri - „artist al poporului“. Masă oficială.

- 29 noiembrie 1956: avem oaspeți la Uniunea Scriitorilor, condusă de Maria

Banuș. Slabă.

- N.Buicliu împlinește 50 de ani. Îl sărbătorim.
Ianuarie 1957

- Cumpărăm cavoul de la Trixy Mironescu. /.../

- Mihalache (Minister) ne trimite doi armeni (naivi) să repare gobelinurile Nababului din sufrageria mare: „Scară estem?“, „Jos-dăm“, „Flit putem dăm?“, „Sapun spalăm“... (Mihalache ?!).

- De la Cluj îmi vine veste: Lakatoș - profesor de istoria muzicii la Conservator: „Risipiți hârtia tipărită Kiriac. Pe noi nu interesează Kiriac!“

- Jagamaș cere ajutor să culeagă folclor ceangău.

- /.../

- Lakatoș împlinește 60 de ani, scriu clujenii. Însă la cercetare, Lakatoș, născut la 26 februarie 1895, are 61 de ani și 10 luni. Totuși îl sărbătorim.

- Prin Cluj ne vin două läzi cu documente Mandicevschi de la Viena, de la fiica lui (Cysarz).

- Aducem pe Liviu Rusu în București de la Timișoara (cântă în Filarmonică).

- Participăm la sărbătorirea lui Alexandru Theodorescu (Filarmonică). Masă, coș de flori, primă bună, discurs. *Miercuri 2 ianuarie 1956*.

- Letoni ne face mari vânzoale. A scris *Cucu poștaș*. Are trei operete în cap. Cere bani. Insultă.

- Comandăm lui Geantă și Manoliu o metodă de vioară.

- Grijă permanentă pentru biroul de copiatură muzicală. Instruire, normare, salarizare, omenie.

- Repărăm vila de la Vasile Roață. Marțian [Negrea] își și rezervă două camere (personale).

- *Februarie 1956*

- Organizăm un concert pentru Ion Vasilescu. Vorbesc în deschidere, la Dalles.

- Liviu Rusu este adus în București și angajat la Uniune.

- Comemorare Iacob Mureșanu.

- M.Andricu donează Uniunii C. o parte din discotecă și bibliotecă (ce i-a rămas de la vânzarea selectivă).

- „Tovărășele și tovarășii noștri din serviciul administrativ trebuie să se poarte politicos, surâzător, cu inimă deschisă, chiar cu oamenii mai puțin importanți la înfățișare, agasanți, pisălogi, pretențioși, veșnic nemulțumiți, obraznici.“ (Dintr-un ordin de serviciu.)

- Intervenim pentru acordare de pensie pentru Veturia Onisifor Ghibu (intervenție M.Jora).

Februarie 1957

- Organizarea burselor pentru elevii merituoși din școlile de muzică și studenții din Conservator.

- Richard Stein vrea să meargă în America să reglementeze drepturile de la *Sanie cu zurgălăi* (zice el). Cere să intervenim.

- Luptă acerbă cu autoprogramații și falsificatorii (fraudatorii) borderourilor drepturilor de autor, în București și în țară. Control, justiție, măsuri profilactice.

- Repărăm cavoul.

- Tratăm mutarea lui Castaldi în cavoul Uniunii (fără succes). Arhiepiscopia catolică refuză, nepoata refuză.

- Andricu cere pensie, dar refuză să prezinte actul de naștere. Se face mai mic cu doi ani.

- Tratăm cu Teofil Demetrescu să-și publice memoriile în revista Muzica. (Fără rezultat.)

- Consfătuire cu dirijorii de formații corale și ansambluri din țară, la U.C. (3 zile). Audiiții, discuții, planuri, cadouri-note.

- Instrucțiuni pentru întocmirea proceselor verbale de Comitet și evidența rezolvării hotărârilor Comitetului.

- Discutăm cu Rica Halfons, sora lui Filip Lazăr, despre toate problemele legate de compozitor. Îi dăm o pensie.

- Cumpărăm biblioteca lui Vasile Popovici (lași). Valoroasă.

- Cumpărăm bilete de concert pentru toate concertele simfonice și de cameră, ordinare și extraordinare, și le distribuim compozitorilor și muzicologilor (care nu merg la concerte).

- Revista Muzica - toți redactorii au abonamente cumpărate.

- Masă oferită lui Yves Montand.

- Instrucțiuni pentru buna activitate a revistei Muzica.
 - Rebeliune la cenaclul din Craiova: Jules et comp. vor să sechesteze pentru ei drepturile din Oltenia.
 - Intervenție energetică în situația finanțiară a lui N.Kirculescu.
- Reglementarea avansurilor, rețineri, datorii etc.
- Reglementarea activității cantinei U.C. Pot lua masa și studenții săraci de la Conservator.
 - Reglementarea burselor studenților din școli de muzică și conservatoare, acordate de U.C.
 - Letoni gesticulează permanent. Litigii cu Biroul coral și de muzică ușoară. Scandaluri. („Ajutoooor, salvaaați-mă de Letoni!”).
 - Fotografiera tuturor membrilor (importanți) la domiciliu, pentru documentarea Uniunii.
 - Reglementarea normelor Biroului de copiatură (omenoase). Biroul s-a dezvoltat mult.
- 1 ianuarie 1957: Coman Nicolae și Pancu Illeana (Rațiu) primesc bursa Uniunii (600 lei lunari).
- 114 dosare de pensii rezolvate prin *Fondul muzical*. Compozitori bătrâni, văduve, copii.
- Intervenție pentru locuință Mircea Neagu.
 - Acordăm femeilor, de Ziua Femeii, o sumă să trateze colegii cu bere, suc de fructe și dulciuri.
- 15 martie 1957: Sărbătorire Constantin Stroescu. Masă, discursuri, flori.
- Letoni propune (amenință) să convoace „lagărul păcii” pentru a-i aprecia lucrările. Vrea bani, bani, bani. Fredy [Mendelsohn] e „antisemit”. Pe mine mă vrea.
- Organizarea corului Filialei din Cluj (Pop Dorin dirijor).
 - Studenți Conservator bursieri ai U.C.: Marinescu Illeana, Drăgulescu Theodor, Istrate Mircea, Dandara Liviu, Niculescu Ștefan, Miclea Iovan, Căplescu Radu, Hrisanide Alexandru, Oschanitzky Richard, Pancu Illeana, Coman Nicolae, Stroe Aurel, Winkler Adalbert etc.
- Duminică 24 martie 1957: plecare la Moscova, cu A.Mendelsohn și Zeno Vancea. (Congresul Uniunii)
- Se acordă o primă (elegantă) maestrului George Georgescu, pentru promovarea muzicii românești.
- Dese organizări de concerte de tineri compozitori.
- Aprilie 1957
- Ion Dumitrescu, Paul Constantinescu, George Breazul, Vasile Tomescu - luăm bilete pentru Praga. Plecarea la 9 mai 1957.
 - Edmond Deda e primit membru în Uniune.
 - Se procedează la eliberarea picturilor de pe plafonuri și a stucaturilor clădirii (Calea Victoriei 141, sediul nou al Uniunii) de ravagiile vermorelului. Fuseseră stropite cu humă, să nu se vadă stemele. Se spală picturile (Verona, Mirea) și se vernisează.

- Pornim o acțiune pentru clădirea unui magazin Muzica al Uniunii C. Publicăm în *România liberă - luni 15 aprilie 1957*.
- Vrem să imprimăm lucrările lui Victor Gheorghiu și să-i revedem cursul de armonie.
- Tipărим un caiet de lieduri M.Jora, cu textul tradus în trei limbi.
- Cumpărăm manuscrisul operei *De la Matei cetire* de Nonna Otescu.
- I.Hartulary-Darclée a împlinit 70 de ani și n-a fost sărbătorit (născut 7 iulie 1886). Îl sărbătorim acum. 50 de ani de carieră. Îl propunem la Premiul de Stat. Vrea să meargă în 1958 în Italia: festival Puccini, 100 de ani de la naștere. Intervenim.
- Marius Mihail - Viorel Cosma = proces. Avocat Contomihale, un mitoman periculos, afacerist, demagog.
- La 4 mai, parastas G.Enescu la Biserica Sf.Vasile (vis-à-vis). Invităm compozitorii.
- Pornim acțiune pentru o excursie pe Dunăre cu vaporul (și în Delta).
- Luni 3 iunie M.Mihalovici la Uniune, întâlnire cu compozitorii.
- Uniunea Compozitorilor coreeni cere să stabilim relații.
- În sala mare de audiții [Aula] se termină lucrările de amenajare podium, scaune, piană, instalație acustică, garderobă etc.
- Între 19-29 iunie [1957]: excursie pe Dunăre cu vaporul închiriat.
- Aprovizionare, bucătărie, administrație a U.C. Excelent. Porțile de Fier, Baziaș, Moldova-Veche și înapoi în Delta. De la Giurgiu plecarea. Mergem zi și noapte. La întoarcere luăm trenul din Galați. Plan amănuntit.
- [N.] Țapu a refăcut partitura de la *Suita sătească* de G.Enescu după ștîme, în oglindă. Muncă colosală. Îl răsplătim bine.
- Care e situația lui Bentoiu? Ce drepturi încasează? Din ce trăiește? Cum să-l ajutăm? (Intervenim)
- Comemorarea lui Castaldi la Uniune și Radio.
- Cerem o călătorie de studii în Apus: Paris, Viena, Roma, Berlin, pentru documentare asupra muzicii moderne.
- Foarte multe și susținute acțiuni pentru promovarea muzicii tinerilor. Avem o secție a tinerilor.
- Iarăși Letoni. Cere, pretinde, amenință, vrea... înjură.
- Victoria Cosub-Zamfirescu lasă prin testament notele și alte lucrări Uniunii. Îl dăm pensie.
- Vrem să construim o vilă la Mangalia. Pornim cercetările.
- 26 iunie: 10 ani de la moartea lui Elinescu (Petre), flautistul. Fiul lui cere să-l comemorăm. Pornim acțiunea (revistă, radio).
- „Madam Tolstoi“ (o rusoaică de 80 de ani) aduce compozitii de muzică ușoară. Rog biroul să le cerceteze în vederea unui ajutor pe care îl acordăm.
- Sarchizov: „- N-am casă. Am fost la toți. Tov.Pas mi-a zis: „- Du-te la Dumitrescu, că e mai tare ca toți.“ Vasile Ionescu (Minister) i-a zis: „- Du-te la maestrul Dumitrescu, el îți face.“ (I-am obținut casă.)

- Poenaru, Orman, Milian (casierul), Pandelescu (contabilitate) se fac vinovați de neglijență și rele intenții în formele contabile. Bonciu - o pramatie contabilă.

- Pregătim comemorarea Castaldi, în toamnă (mormânt, carte, simfonie, concert, revistă, radio).

- Comemorare Enrico Mezzetti (27 ani de la moarte).

- Organizăm cenaclul din Craiova. La fața locului.

- Popularizăm pe Juarez Movilă. 15 ani de la moarte, în mai 1958.

- Apar pe piață, la restaurante, orchestre, tipărituri clandestine, difuzate cu scop de câștig de drepturi. Cercetăm la fața locului. Mai mulți compozitori sunt sancționați.

Iulie 1957

- Vescan ne terorizează cu fel și fel de lozinci.

- Studenții Conservatorului pot să ia masa la cantina U.C.

- Pe Dunăre am făcut 2511 km. cu vaporul.

- Simfonia lui Castaldi găsită și reabilitată. Cerem la Radio o citire și o imprimare de studiu. (Eroe senza gloria.)

- *4 iulie 1957*: primim pe Marcel Cuvelier, directorul Filarmonicii din Bruxelles.

- Funcționari-studenți ai U.C. primesc câte 500 de lei ajutor în perioada de examen și concediu.

- *1 august 1957*: numirea lui Mircea Bude în U.C. Șef al documentării. Dat afară de la Operă de Vescan.

- „Pandelescu Sevasta se concediază pe 15 iulie 1957, cu toate formele legale. Nereguli, abuz, combinații, mahala, obrăznicii, tapaj. Nu i se înaintează dosarul la Procuratură. Lăsați-o să plece. Insuportabilă.“ (citat din ordinul de serviciu)

- *Pe 15 iulie 1957* se numește Cornelia Niculescu în contabilitate.

- Se scoate pe 15 iulie Mișu Ionescu (pensie) pentru multe și nenumărate prostii.

- Emil Monția împlinește 75 de ani. Aniversare în Uniune și la Radio, Ordinul Muncii.

- Organizăm biblioteca partiturilor muzicale de împrumut pentru difuzarea creației.

- Colaborăm cu Petre Drăgoescu - secretar general al Ministerului Învățământului pentru problemele didactice.

- Mircea Dobrescu - contabil al U.C.

- Muzica a fost introdusă în 10.000 de școli din țară. Ilie Murgulescu (ministrul), P.Drăgoescu ne-au ajutat.

- Discuții și intervenții pentru muzica de film.

- *Septembrie 1957*: George Georgescu - 70 de ani. Omagiu, cadouri - partituri legate. *12 septembrie 1957* joi: sărbătorirea - flori, discurs, masă.

- Repetate intervenții pentru mutarea lui Castaldi în cavoul U.C.

Septembrie 1957

- Organizarea Săptămânii muzicii românești (7-14 decembrie 1957) în cadrul Lunii culturii (1-30 decembrie). Măsuri. Filarmonicile, operele, operetele, concerte de cameră, coruri, ansambluri, muzică ușoară, populară etc.

- Marchidan Petre, de la Magazinul Muzica, vrednic. Primește o primă frumoasă pentru căsătorie.

- Luăm în atenție opera *Ovidiu* de C.C.Nottara.

- Salariajii Uniunii, mai ales cei de la creație și documentare, pot merge (în timpul serviciului) la repetițiile generale ale Filarmonicii și Operei.

- Sora lui Mandicevschi (91 de ani, la Cluj, muziciană). Vrem să-o ajutăm.

Ne-a sugerat D-na Cyzars de la Viena, fiica lui Mandicevschi.

- Cehii propun să facem un buletin de informații muzicale la Praga, cu comitete în toate democrațiile.

- Taktakișvili din Georgia, compozitor sovietic în vizită la U.C. Masă, excursii, discuții. Simpatic.

- Cumpărăm bustul lui Castaldi de Storck.

- Comemorăm la Ateneu pe Mandicevschi (piese de pian, corul de copii, corul Filarmonicăi, soliști).

- Cumpărăm portretul lui Mandicevschi (ulei de un pictor vienez) de la D-na Sandru.

- Reparația cavoului și transportarea osemintelor lui Gh.Cucu (primul locatar). Placă comemorativă comună.

- Y.Menuhin ține la Radio Londra o comunicare pe *20 iulie 1955* (după moartea lui Enescu, ne trimit o copie).

- D-na Marcel Botez ne mulțumește pentru ce-am făcut în memoria soțului (pensie, loc de veci, ajutorare etc.).

- Un ajutor lui Cornel Țăranu (Cluj). I-a murit bunica.

- Hotărâm ca de două ori pe an să aibă loc achiziții (iunie, decembrie).

Suma dată de Uniune să fie egală cu cea dată de Minister (un milion).

- Gavriil Galinescu (de la Hangu) apare pe scena U.C. Vrea să mă vadă, a auzit de mine și mă iubește (scrie el). Îl poftesc. Înjură pe Leon Klepper și M.Jora. Bătrân acru.

- D-na T.Teodorescu ne oferă manuscrise și documente ale compozitorilor. Așteptăm ofertă scrisă.

- Grigore Ghidionescu are nevoie de multe: difuzare, tipărire, ajutorare, avans. Acordăm.

- Paschill e bătrân (80 de ani, 65 de ani de activitate). Mă întrețin cu informații biografice. Are nevoie de ajutorul U.C. Îl propunem și o distincție. Îl dăm ajutor, pensie.

- Apare și Bulacev, un muzician rus, rămas în România. Elevul lui Taneev. Prezintă compozиции. Îl ajutăm. Are 85 de ani și pulsul 35 de 2 ani. Ajutor de boală. A scris o autobiografie în limba rusă, 2000 de pagini.

- Romeo Alexandrescu a avut zona-zoster. Ajutor, tipar, difuzare, pensie.

- Radovici ne terorizează cu cereri din ce în ce mai pretențioase. Ne muștruluieste în fiecare ședință de Comitet.

- Elaborăm instrucțiunile la Legea dreptului de autor (1956, H.C.M. 1957). Lege bună.

Octombrie 1957

- D-na Sanda Rogalski are multe probleme. Pensie, drepturile, vrea să vândă manuscrisele, bustul lui Rogalski etc. Conflict cu fetele lui Rogalski.

- [...]

- Ne străduim să lichidăm avansurile acumulate ale lui Zeno Vancea, Kirculescu. Dezordine personală.

Noiembrie 1957

- 6 noiembrie - miercuri seara - Ateneu: Elenescu dirijează opera *La drumul mare* de C.C. Nottara.

- Avem oaspete pe chilianca Margot Loyola (Instituto de extensión musical, Santiago de Chile). Ne cântă și ne dansează popular.

- Nora Vasilescu cere un ajutor să-și instaleze un duș pentru copii (funcționară la contabilitate).

- T.Brediceanu are peste 80 de ani. E singurul Artist al Poporului. Are pensie 2000 de lei. Nu-i ajunge. Îl acordăm ajutor.

- Apare Viță Popescu (madam Preoteșcu). Cere un serviciu (cum o fi). O numim „intendant general“. Vine din fabrică (muncitoare).

- Audiiție cu copiii de la liceele de muzică, bursieri ai Uniunii. Muzică românească, Reușită.

- Galinescu va fi sărbătorit la Iași. Achim Stoia, secretarul Filialei, se va ocupa.

- Sărbătorirea lui Kodaly. Împlinește 75 de ani.

- C.Prichici e agitat. De astă-vară victimă e Zeno [Vancea]. Insultă, agită, intrigă.

- Ochialbi cere să-l admoneste pe Ion Vasilescu, care nu i-a vorbit frumos când i-a demonstrat că plagiază cântecele (!).

- Avem oaspete pe compozitorul sovietic Knipper.

- Litigiu între Elly Roman și C.Ionescu-Turcu pentru cântecul *Poarta ta*.

- Nicolae Brânzeu are multe pretenții: tipărituri, difuzare, premii. Vrea să vină la București.

- Buiului ne terorizează în fiecare ședință de Comitet. Vorbește fără sfârșit și creează conflicte cu toți.

- Stabilim o după-amiază pentru întâlnire cu muncitorii invitați la sediul nostru. Săptămânal. Se ocupă Totan, angajat la Uniune.

- Încep serile de cinematograf la Uniune, organizate cu Direcția difuzării filmelor. Săptămânal. Pentru membri și familiile lor.

- Hotărâm ca portarii, șoferii, femeile de serviciu, personalul de la Magazinul Muzica să aibă uniforme (platite de Uniune). Două schimburi frumoase.

- Decidem organizarea pomului de iarnă pentru toți copiii funcționarilor și ai membrilor. Pentru cei mai săraci, pachete bogate.

Text stabilit de Ilincă Dumitrescu

(Va urma)